

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

2. september 2010*

Kohtuasjas C-290/07 P,

mille ese on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 14. juunil 2007 esitatud apellatsioonkaebus

Euroopa Komisjon, esindaja: J. Flett, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

apellatsioonkaebuse esitaja,

teised menetlusosalised:

Scott SA, asukoht Saint-Cloud (Prantsusmaa), esindajad: J. Lever, *QC (Queen's Counsel)*, *solicitor* R. Griffith ja *solicitor* M. Papadakis ning *barrister* P. Gardner ja *barrister* G. Peretz, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja esimeses kohtuastmes,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

keda toetab:

Loiret' departemang, esindaja: *avocat* A. Cernelutti,

menetlusse astuja apellatsioonimenetluses,

Prantsuse Vabariik, esindajad: G. de Bergues, S. Seam ja F. Million,

menetlusse astuja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees A. Tizzano, kohtunikud E. Levits (ettekandja), J.-J. Kasel,
M. Safjan ja M. Berger,

kohtujurist: P. Mengozzi,
kohtusekretär: ametnik K. Malacek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. detsembri 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 23. veebruari 2010. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- ¹ Euroopa Ühenduste Komisjon palub apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 29. märtsi 2007. aasta otsuse kohtuasjas T-366/00: Scott vs. komisjon (EKL 2007, lk II-797; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”) – millega tühistati komisjoni 12. juuli 2000. aasta otsuse 2002/14/EÜ Prantsusmaa poolt Scott Paper SA/Kimberly-Clark’ile antud riigiabi kohta (EÜT 2002, L 12, lk 1; edaspidi „vaidlusalune otsus”) artikkel 2 – osas, milles see kohtuotsus käsitleb arendatud maatüki soodushinna kujul antud riigiabi.

Õiguslik raamistik

- 2 Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli [88] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339) eesmärk on selle põhjenduse 2 kohaselt kodifitseerida ja tugevdada komisjoni püsivat tava EÜ artikli 88 kohaldamisel kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga.
- 3 Selle määruse artikli 6 lõikes 1 on täpsustatud, et teatatud uue abi ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses „kutsutakse kõnealust liikmesriiki ja teisi huvitatud pooli üles esitama märkusi ettenähtud aja jooksul, mis tavaliselt ei ületa ühte kuud” ja mida võidakse nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel pikendada.
- 4 Määruse nr 659/1999 artikli 10 lõikes 3 on märgitud:

„Kui liikmesriik [...] meeldetuletusele vaatamata ei esita taotletud teavet komisjoni määratud tähtaja jooksul või kui ta ei esita seda täielikuna, nõuab komisjon teabe esitamist otsusega [...]”

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

- 5 Scott Paper Company on Ameerika äriühing, mis toodab tualett- ja majapidamispaberit. Võimaldamaks rajada tehase Prantsusmaale, sõlmisid Bouton Brochard Scott

SA, kelle õigusjärglane on Ameerika äriühingu Prantsuse tütaretevõtja Scott SA (edaspidi „Scott”), Loiret „departemang ja Orléans’i linn 12. septembril 1987 lepingu, mille kohaselt telliti kõik selle tehase rajamiseks vajaminev, ligikaudu 68 ha suuruse maa-ala arendamiseks vajalikud uuringud ja tööd Loiret” varustamise eesmärgiga se-gaosalusega ettevõtjalt (*société d’économie mixte pour l’équipement du Loiret*, edaspidi „Sempel”).

- 6 Kõnealuse maatüki oli Sempelile 1 Prantsuse frangi suuruse sümboolse summa eest üle andnud Orléans’i linn, kes oli selle ise omandanud kolme tehingu tulemusel: 30 ha 1975. aastal, 32,5 ha 1984. aastal ja 5,5 ha 1987. aastal. Orléans’i linn ja Loiret’ departemang võtsid kohustuse rahastada selle ala arendamist 80 miljoni Prantsuse frangi ulatuses.
- 7 Sempel müüs 1987. aasta lõpus vastavalt Scotti, Loiret’ departemangu ja Orléans’i linna vahel 31. augustil 1987 sõlmitud lepingule (edaspidi „Scotti leping”) Scottile 31 miljoni Prantsuse frangi ehk 4,7 miljoni euro eest ühe osa rendatud maa-tükist – 48 ha olemasolevast 68-st.
- 8 Sellest müügist ei teatatud riigiabi eeskirjade alusel komisjonile.
- 9 Scotti aktsiad ostis 1996. aasta jaanuaris ära ettevõtja Kimberly-Clark Corp. Ta teatas 1998. aasta jaanuaris, et tehase juurde kuuluva vara, ehk kinnistu ja rajatised ostis 1998. aasta juunis Procter & Gamble.

- 10 Pärast Prantsuse kontrollikoja 1996. aasta aruannet, milles on kommenteeritud maa üleandmist Scottile, esitati komisjonile kaebus. Komisjon otsustas 1998. aasta mais alitada EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud menetluse, mille tulemusel ta tegi vaidlusaluse otsuse.
- 11 See otsus 2. märtsi 2001. aasta parandusega muudetud redaktsioonis kuulutab ühisturuga kokkusobimatuks riigiabi, mis on antud maatüki pindalaga 48 ha soodsa müügihinna kujul hinnangulises summas 39,588 miljonit Prantsuse franki ehk 6,03 miljonit eurot või diskonteeritud väärtuses 80,77 miljonit Prantsuse franki ehk 12,3 miljonit eurot ja Scottile kohaldatava reoveetasu soodustariifi kujul, mille Prantsuse ametiasutused peavad kindlaks määrama. Kõnealuse otsuse artikkel 2 kohustab tagastama sellega seoses juba ebaseaduslikult makstud summad.

Menetlus komisjonis

- 12 Komisjon saatis 1997. aasta jaanuarist 1998. aasta aprillini Prantsuse ametiasutustele erinevaid taotlusi teabe saamiseks, millele nad osaliselt vastasid.
- 13 Komisjon otsustas 20. mail 1998 alitada EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud menetluse ja teatas sellest 10. juuli 1998. aasta kirjaga Prantsuse ametiasutustele. Kõnealune otsus avaldati 30. septembri 1998. aasta Euroopa Ühenduste Teatajas (EÜT C 301, lk 4) ning sellega määrati huvitatud pooltele märkuste esitamise tähtajaks üks kuu avaldamise kuupäevast.

- 14 Scott ja Prantsuse ametiasutused esitasid komisjonile oma märkused vastavalt 23. ja 25. novembril 1998.
- 15 Kuna Prantsuse ametiasutused täitsid komisjoni täiendava teabe taotlused seoses vaidlusaluse maatüki turuväärtuse kindlakstegemisega vaid osaliselt, kohustas komisjon 8. juulil 1999 määruse nr 659/1999 artikli 10 lõike 3 alusel neid talle esitama „kõik dokumendid, teabe ja andmed, mis on vajalikud riigiabi osade [Scotti] kasuks võetud meetmete ühisturuga kokkusobivuse hindamiseks”. Selles korralduses oli lisaks nimetatud teatavad dokumendid ja konkreetne teave. Prantsuse ametiasutused vastasid kõnealuse taotlusele 15. oktoobril 1999 vaid osaliselt.
- 16 Pärast 7. detsembri 1999. aasta koosolekut komisjoni esindajate ja Prantsuse valitsuse esindajate vahel, kellega olid kaasas Scotti esindajad, lubas komisjon esitada uusi andmeid vaidlusaluse abi kohta kuni 1999. aasta lõpuni.
- 17 Sellele üleskutsele vastates saatis Scott komisjonile 24. detsembril 1999 kirja teatavate täiendavate andmetega (edaspidi „Scotti kiri”), kusjuures Prantsuse ametiasutused olid edastanud sarnast teavet 7. jaanuari ja 21. veebruari 2000. aasta kirjadega.
- 18 Komisjon teatas 12. jaanuaril 2000 ja 22. veebruaril 2000 Scottile, et ta ei saa Scotti 24. detsembri 1999. aasta kirjas esitatud täiendavaid märkusi toimikusse lisada.

- 19 Kõigile talle teada olevatele andmetele ja tõenditele tuginedes võttis komisjon vastu vaidlusaluse otsuse.
- 20 Olles tõdenud kõnealuse otsuse põhjenduses 29, et vaidlusalust maatükki ei müüdnud Scottile tingimusteta pakkumismenetluses ja selle hinna kohta ei küsitud ka sõltumatu eksperdi arvamust, ning rõhutades samas otsuses mitu korda, eelkõige põhjendustes 31, 32, 97, 160, 166 ja 168, et ta on tulemuselt püüdnud saada Prantsuse ametiasutustelt täielikku teavet, mis võimaldaks tal vaidlusalust abi uurida, määras komisjon kindlaks tagasinõutava ebaseadusliku abi summa.
- 21 Selleks püüdis ta võrrelda sarnase maatüki turuhinda summaga, mille Scott tegelikkuses maksis.
- 22 Et teha kindlaks, mis võis olla vaidlusaluse maatüki turuhind 1987. aastal, arvestas komisjon kulusid, mida Orléans'i linn kandis seda maatükki ostes ja Scotti tehase jaoks vajalikul viisil arendades.
- 23 Arendamata maatüki osas võttis komisjon aluseks keskmise hinna, mille Orléans'i linn maksis aastatel 1975–1987 tehtud nende maatükkide kolme ostutehingu puhul, millest see vaidlusaluse maatüki 48 ha suurune osa moodustus, ehk 10,9 miljonit Prantsuse franki. Seda väärtust kinnitas Orléans'i linnavolikogu 27. mai 1994. aasta istungi protokollisõnastus ning see vastas ligikaudu Prantsuse ametiasutuste hinnangule, mille nad esitasid 17. märtsi 1997. aasta ja 29. mai 1997. aasta kirjades, nagu tuleneb vaidlusaluse otsuse põhjendusest 15.

- 24 Vaidlusalusel maatükil tehtud arendustööde osas tugines komisjon selle otsuse põhjenduse 19 kohaselt Sempeli kuludele, mis tulenevad selle äriühingu likvideerimisbilansist ja mis on 140,4 miljonit Prantsuse franki.
- 25 Pärast seda, kui komisjon oli kõnealusest summast lahutanud eelkõige Sempelile antud laenudega seotud kulutused ning 31 miljonit Prantsuse franki, mille Scott vaidlusaluse maatüki eest maksis, hindas komisjon Scottile avaliku sektori poolt antud abi suuruse 39 588 miljonile Prantsuse frangile.
- 26 Neil asjaoludel sõnastati vaidlusaluse otsuse resolutsioon järgmiselt:

„Artikkel 1

Prantsusmaa poolt Scottile antud riigiabi, mis seisnes maatüki soodushinnas ja soodusmääraga reoveetasude lubamises summas 39,58 miljonit Prantsuse franki (6,03 miljonit eurot) või diskonteeritud maksumusega 80,77 miljonit Prantsuse franki (12,3 miljonit eurot) maatüki soodushinda puudutavas osas ning summas, mille Prantsuse ametiasutused peavad kindlaks määrama komisjoni kehtestatud arvutusmeetodi järgi teist elementi puudutavas osas, on ühisturuga kokkusobimatu.

Artikkel 2

1. Prantsusmaa võtab kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt artiklis 1 märgitud ja juba tema käsutusse ebaseaduslikult antud abi tagasi saada.

2. Tagasinõudmine peab toimuma viivitamatult vastavalt siseriiklikus õiguses kehtivale korrale, tingimusel et see võimaldab käesoleva otsuse viivitamatut ja tõhusat täitmist. Tagasimakstavale abile lisandub intress, mida arvestatakse alates kuupäevast, mil abi anti abisaaja käsutusse, kuni selle tagastamise kuupäevani. Intresside arvutamisel kasutatakse regionaalabi toetusekvivalendi suhtes kohaldatavat viitemäära.

Artikkel 3

Prantsusmaa teavitab komisjoni kahe kuu jooksul alates käesoleva otsuse teatavaks tegemisest meetmetest, mida ta on käesoleva otsuse täitmiseks võtnud.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud Prantsuse Vabariigile.” [mitteametlik tõlge]

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- ²⁷ Scott esitas vaidlusaluse otsuse osalise tühistamise hagi toetuseks neli väidet, mis käsitlevad eelkõige oluliste menetlusnormide rikkumist selle otsusega, kuna komisjon ei võtnud arvesse teatavaid dokumente ja andmeid, mille Scott edastas talle pärast uurimismenetluse algatamise otsuses määratud tähtaja möödumist. Scott väitis veel oma neljandas väites, et komisjon tegi abisumma kindlaksmääramisel erinevaid

hindamisvigu ja seda eelkõige Scotti poolt vaidlusaluse maatüki eest makstud 31 miljoni Prantsuse frangi osadeks jagamisel.

- 28 Komisjon palus selle hagi tervikuna rahuldamata jätta, kuid möönis kostja vastuses ka, et ta oli teinud vea, arvestades, et Scotti poolt makstud 31 miljonit Prantsuse franki oli mõeldud 68 ha suuruse osa, mitte vaidlusaluse maatüki eest. Seetõttu parandas ta vaidlusalust otsust 21. märtsil 2001 ja vähendas sellest tulenevalt tagasinõutava abi summat.
- 29 Üldkohus uuris kõigepealt Scotti hagiavaldusele lisatud nelja tõendi vastuvõetavust, mille komisjon vaidlustas. Sellega seoses täpsustas ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 44, et need tõendid on nõuetekohaselt lisatud kohtuasja aluseks olevale hagiavaldusele ja sellest tulenevalt kuuluvad need Üldkohtus koostatud toimikusse. Seetõttu leidis ta, et nende vastuvõetavus ei ole kahtluse all. Üldkohus täpsustas, et tegelikkuses on komisjon vastu sellele, et neid tõendeid võetaks arvesse vaidlusaluse otsuse seaduslikkuse hindamisel, kuna need ei kuulunud haldusmenetluse ajal komisjoni toimikusse.
- 30 Olles käsitlenud kõnealustest tõenditest kolme, nõustudes kahe esimese puhul komisjoni argumentidega ja jättes kolmanda puhul vastuvõetamatuse vastuväite rahuldamata, otsustas Üldkohus, et komisjon tegi vea, kui keeldus Scotti kirja toimikusse lisamast.
- 31 Üldkohus rõhutas eriti vaidlustatud kohtuotsuse punktides 58–61, et arvestades kõnealuse juhtumi asjaolusid ja asjaolu, et komisjon võttis vastu sarnast teavet, mille Prantsuse ametiasutused esitasid 7. jaanuari 2000. aasta ja 21. veebruari 2000. aasta kirjades, oleks ta pidanud arvesse võtma ka Scotti kirjas sisaldunud teavet.

- 32 Seetõttu järeldas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 63, et Scott võis vaidlusaluse otsuse seaduslikkuse vaidlustamiseks kõnealusele kirjale tugineda. Selle põhjal uuris ta kohe neljandat tühistamisväidet, mis käsitles argumenti, et vaidlusalusele abile hinnangu andmisel tehti hindamisvigu.
- 33 Selles osas viis Üldkohus läbi kolmeosalise arutluskäigu.
- 34 Esiteks tõi ta välja meetodi- ja arvutusvead, mida komisjon oli teinud, ning ebatäpsused andmetes, mida komisjon oli oma hinnangu jaoks kasutanud.
- 35 Üldkohus toonitas eelkõige, et valides vaidlusaluse maatüki turuväärtuse hindamiseks kulupõhise meetodi, tegi komisjoni vea nii sellega, et ta nimetatud meetodi valis, kui ka selle kohaldamisega.
- 36 Nii sedastas Üldkohus esiteks vaidlustatud kohtuotsuse punktis 106, et komisjon tugines teisele ja kaudsele teabele, valides arendamata maatüki väärtuse kindlaks-
tegemiseks selle ostmise kulul põhineva meetodi.
- 37 Teiseks tõdes ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 110 ja 111, et komisjon tegi arvutusvea selle hinna väljaselgitamisel, mille Orléans'i linn maksis vaidlusaluse maatüki ostmisel, mille tulemusel on vaidlusaluse arendamata maatüki hind ligilähedane hinnangule, mille Prantsuse ametiasutused andsid haldusmenetluses ja millele on osutatud vaidlusaluse otsuse põhjenduses 15. Üldkohus sedastas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 111, et see viga, mis on küll Scottile soodus, on lubamatu. Ilma selle veata

oleks komisjonil olnud võimalik märgata, et Orléans'i linnavolikogu 27. mai 1994. aasta istungi protokollis sisalduvad andmed ei kinnita tingimata tema hinnangut.

- 38 Lisaks otsustas Üldkohus kõnealuse kohtuotsuse punktides 114–119, et komisjoni kasutatud andmed ei ole täpsed. Kuna Prantsuse kohalikud omavalitsused olid Scottile üle antud maatüki ostnud kolmes jaos ajavahemikul 1975–1984, ei saanud komisjon võtta aluseks nendest tehingutest tulenevat keskmist hinda, et hinnata vaidlusaluse arendamata maatüki turuväärtust 1987. aastal.
- 39 Samuti, mis puutub vaidlusalusel maatükil tehtud arendustööde väärtuse hindamisse, siis Üldkohus tõi vaidlustatud kohtuotsuse punktides 120–122 välja näitajad, mis oleksid pidanud panema komisjoni kahtlema selle vahendi usaldusväärsuses, mida ta sel puhul kasutas, ehk Sempeli kulutused ehitusele kõnealuse arenduse raames. Üldkohus rõhutab eelkõige, et komisjon ei võtnud arvesse seda, et Scotti lepingus mainitud ehitatava tehase pindala ei olnud sama, mis tegelikkuses ehitatud tehase pindala, mida on mainitud Orléansi linnavolikogu 27. mai 1994. aasta istungi protokollis. Ka ei ole arvesse võetud erinevust Scotti lepingust selguva plaanitavate tööde hinna ja Sempeli likvideerimisbilansist tuleneva tööde hinna vahel. Igal juhul leiab Üldkohus, et komisjon oleks pidanud Scottilt nendest tõenditest ilmnevate erinevuste kohta aru pärima.
- 40 Teiseks leidis Üldkohus, et kui komisjon oleks võtnud nõuetekohaselt arvesse Scotti kirjas ja Prantsuse ametiasutuste järjestikustes märkustes sisalduvat teavet ja hinnanguid, oleks ta pidanud tähele panema suuri erinevusi vaidlusaluse maatüki turuväärtuse hindamisel. Üldkohus toonitas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 137 ja 138, et niisuguste kahtluste puhul oleks komisjon paratamatult pidanud vaidlusaluse maatüki turuväärtuse väljaselgitamisel kasutama teisi hindamisvahendeid nagu näiteks

sõltumatu eksperdi arvamus või vähemalt küsima Scottilt ja Prantsuse ametiasutustelt rohkem teavet hinnangute kohta, millele nad oma märkustes tuginesid.

- 41 Kolmandaks otsustas Üldkohus, et komisjon ei saa varjuda oma õiguse taha võtta vastu otsus riigiabi kohta vaid olemasolevate tõendite alusel, kui asjaomane liikmesriik ei tee pärast teabe esitamise korraldust vajalikul määral koostööd.
- 42 Kirjeldatud kolmeosalise arutluskäigu põhjal jõudis Üldkohus järeldusele, et komisjon rikkus vaidlusaluse otsusega oma kohustust viia EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud uurimisstaadium läbi hoolikalt, ning nõustus sellest tulenevalt neljanda väitega. Seetõttu tühistas Üldkohus vaidlusaluse otsuse artikli 2 ilma teisi kolme väidet läbi vaatamata.

Poolte nõuded

- 43 Apellatsioonkaebuses palub komisjon Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus ja teha otsus küsimustes, mis on apellatsioonkaebuse esemeks, või suunata kohtuasi tagasi Üldkohtusse otsustamiseks kõiki de küsimuste osas, mille puhul ta leiab, et menetlusstaadium ei luba teha asjas kohtuotsust;

- mõista komisjonile nii Üldkohtus kui ka Euroopa Kohtus tekkinud kohtukulud välja Scottilt ja otsustada, et ta kannab ühtlasi ise oma kohtukulud;
- otsustada, et Prantsuse Vabariik kannab ise oma kohtukulud, mis tekkisid Üldkohtus ja Euroopa Kohtus.

⁴⁴ Scott palub Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista apellatsioonkaebusega seotud kohtukulud välja komisjonilt.

⁴⁵ Loiret' departemang, kellele Euroopa Kohtu president andis 17. juuli 2008. aasta määrusega Scotti nõuete toetuseks menetlusse astumise loa, palub Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja komisjonilt.

Apellatsioonkaebus

⁴⁶ Väited, mille komisjon esitab oma apellatsioonkaebuse toetuseks, on eelkõige suunatud vaidlustatud kohtuotsuses Üldkohtu poolt läbi viidud arutluskäigu erinevate osade vastu.

⁴⁷ Nii näiteks on üheksas kuni kaheteistkümnes väide, mida tuleb esimesena uurida, suunatud Üldkohtu arutluskäigu esimese osa vastu.

Üheksas kuni kaheteistkümnes väide, mis käsitlevad sisuliselt seda, et Üldkohus ületas kohtuliku kontrolli teostamisel oma õigusi

Poolte argumendid

- 48 Komisjon heidab üheksanda väitega Üldkohtule ette seda, et ta sedastas eelkõige vaidlustatud kohtuotsuse punktides 105–108, et komisjon tegi vea, kui tugines vaidlusaluse maatüki ja selle arenduse väärtuse hindamiseks Prantsuse ametiasutuste kantud kuludel põhinevale meetodile, ning rikkus seetõttu oma kohustust uurida käesoleva juhtumi asjaolusid erapooletult ja hoolikalt.
- 49 Kuna aga vaidlusaluse abi andmise ajal ei olnud seda kuidagi hinnatud ega korraldatud avatud pakkumismenetlust, oli komisjonil õigus niisugust meetodit kasutada.
- 50 Sellega seoses on komisjonil tema väitel esiteks lai kaalutlusruum maatüki ja selle arenduse hindamise meetodi valimisel.
- 51 Teiseks on kulupõhine meetod eriti sobilik sellise tehingu puhul, kus müüakse maaüksik, mis on arendatud vastavalt selle saaja vajadustele.

- 52 Nii eeldab Üldkohus komisjoni väitel, et ta oli kohustatud küsima Prantsuse ametiasutustelt ja Scottilt täiendavat teavet või kasutama väliseksperdi abi tingimustes, milles tal oleks ometi õigus kasutada kulupõhist meetodit vastavalt komisjoni teatisele ametivõimude korraldatavas maa ja hoonete müügis sisalduvate riigiabi elementide kohta (EÜT 1997, C 209, lk 3).
- 53 Lõpuks, vastupidi Üldkohtu poolt vaidlustatud kohtuotsuse punktis 139 sedastatule ei ole komisjonil põhjust eelistada vaidlusaluse maatüki hinda, mis tuleneb Scott/Kimberly-Clarki ja Procter & Gamble'i vahelisest 1998. aasta müügitehingust, et teha kindlaks, mis oli selle kinnisasja väärtus 11 aastat varem.
- 54 Scott väidab, et komisjoni vastuväited põhinevad vaidlustatud kohtuotsuse vääralt tõlgendamisel. Üldkohus ei heitnud komisjonile ette kulupõhisele meetodile tuginemist, vaid seda, et ta ei kaalunud teisi viise vaidlusaluse maatüki väärtuse hindamiseks.
- 55 Loiret' departemang toonitab, et komisjon oli kohustatud kontrollima kõiki vaidlusaluse maatüki väärtuse hindamise viise, et neist valida kõige usaldusväärsem. Komisjoni valitud kulupõhine meetod on aga vaid lisameetod võrreldes otseste hindamismeetoditega.
- 56 Apellatsioonkaebuse kümnenda väitega rõhutab komisjon, et ta tugines kõnealuse kinnisasja väärtuse sellisele hindamisele, mis on Scotti jaoks kõige kasulikum. Lisaks, ja vastupidi sellele, kuidas otsustas Üldkohus, ei pea ta välja selgitama, millest tulenevad erinevused Sempeli raamatupidamisaruandest ilmnevate kulude ja Scotti lepingus sätestatud summa vahel.

- 57 Sellele vastab Scott, et Üldkohus piirdus selle sedastamisega, et komisjon ei võinud võtta vaidlusalusel maatükil tehtud arendustööde turuväärtuse hindamise aluseks Sempeli kulusid.
- 58 Apellatsioonkaebuse üheteistkümnenda väitega heidab komisjon Üldkohtule ette seda, et ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 118, et Orléans'i linnavolikogu 27. mai 1994. aasta istungi protokoll sisaldas arendamata maatüki maksumuse kohta vaid väga lühikest kokkuvõtet ilma üksikasjalike selgitusteta. Nii ületas Üldkohus oma kontrolliõigust valdkonnas, milles komisjonil on lai kaalutlusruum.
- 59 Scott väidab seevastu, et viited Orléans'i linnavolikogu istungi protokollile, mille komisjon on oma apellatsioonkaebuses esitanud, ei ole õiged komisjoni enda esitatud lisadega võrreldes. Seega leiab Scott, et kõnealune tõend tuleb tagasi lükata.
- 60 Kaheteistkümnenda väitega toob komisjon esile, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui sedastas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 125, et komisjon oleks pidanud võtma arvesse seda hinnangut vaidlusaluse arendamata maatüki väärtuse kohta, mis tuleneb Prantsuse ametiasutuste 1993. aasta maksualasest kontrollist. Sellega on Üldkohus ületanud oma pädevust.
- 61 Scott rõhutab, et kulupõhise meetodi asemel oleks olnud asjakohasem võtta aluseks maksuameti hinnang vaidlusaluse maatüki kohta.

Euroopa Kohtu hinnang

- ⁶² Kõigepealt tuleb meenutada, et küsimus, kas Üldkohus võis õigustatult tema hinnata olevate asjaolude põhjal teha järeldusi selle kohta, kas ühenduse institutsioonid rikkusid hoolekohustust või mitte, on õigusküsimus, mida Euroopa Kohus apellatsioonimenetluses kontrollib (vt 3. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-535/06 P: Moser Baer India vs. nõukogu, EKL 2009, lk I-7051, punkt 34).
- ⁶³ Sellest tulenevalt on komisjoni väited, millega taotletakse niisugust hindamist, vastuvõetavad.
- ⁶⁴ Mis puutub nende väidete põhjendatusse, siis on oluline tõdeda, et kuigi riigiabi valdkonnas on komisjonil lai kaalutlusruum, mille kasutamine hõlmab majanduslikke hindamisi, mis tuleb teostada Euroopa Liidu kontekstis, ei tähenda see, et liidu kohus peab hoiduma kontrollimast, kuidas komisjon majanduslikke andmeid tõlgendas.
- ⁶⁵ Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei pea liidu kohus ainult tegema kindlaks, kas esitatud tõendid vastavad tegelikkusele, on usaldatavad ja sidusad, vaid kontrollima ka seda, kas need tõendid sisaldavad kogu asjakohast teavet, mida keerulise olukorra hindamisel tuleb arvesse võtta, ning kas kõnealused tõendid võivad toetada järeldusi, mis nende pinnalt on tehtud (15. veebruari 2005. aasta otsus kohtuasjas C-12/03 P: komisjon vs. Tetra Laval, EKL 2005, lk I-987, punkt 39).
- ⁶⁶ Liidu kohus ei saa siiski selle kontrolli raames asendada komisjoni majanduslikku hinnangut enda omaga (22. novembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-525/04 P:

Hispaania ja komisjon *vs.* Lenzing, EKL 2007, lk I-9947, punkt 57). Liidu kohtute kontroll komisjoni antud keeruliste majanduslike hinnangute üle on nimelt piiratud ning seejuures kontrollitakse tingimata üksnes seda, kas on järgitud menetlusnorme ja põhjendamisreegleid, kas asjaolud on sisuliselt täpselt kindlaks tehtud, et tehtud ei ole ühtki ilmset hindamisviga ning et tegemist ei ole võimu kuritarvitamisega (vt 6. oktoobri 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P ja C-519/06 P: GlaxoSmithKline Services jt *vs.* komisjon jt, EKL 2009, lk I-9291, punkt 163).

- ⁶⁷ Just nende kriteeriumide alusel, mis puudutavad kohtupraktikaga liidu kohtule antud kontrolliõiguse ulatust, tuleb uurida apellatsioonkaebuse üheksandat kuni kaheteistkümnendat väidet, millega komisjon heidab Üldkohtule ette seda, et ta ületas oma kohtuliku pädevuse piire, kui sedastas, et komisjon on rikkunud oma hoolsuskohustust vaidlusaluse maatüki turuväärtuse ja sellest tulenevalt vaidlusaluse riigiabi summa kindlakstegemisel. Üheksas ja kümnes väide puudutavad vaidlusaluse maatüki arendustööde väärtuse hindamist, üheteistkümnes ja kaheteistkümnes väide seda, kuidas hinnati kõnealuse maatüki väärtust kinnisasjana.

– Kulupõhise meetodi valik ja vaidlusaluse arendamata maatüki turuväärtuse hindamine

- ⁶⁸ Kõigepealt, nagu meenutas kohtujurist oma ettepaneku punktides 138 ja 139, peab komisjon selle otsustamiseks, kas maatüki müük ametiasutustelt eraõiguslikule isikule kujutab endast riigiabi, rakendama turumajanduslikult tegutseva erainvestori kriteeriumi, et teha kindlaks, kas eeldatava abisaaja makstud summa vastab hinnale, mille erainvestor oleks tavapärase konkurentsi tingimustes võinud määrata. Üldiselt kujutab turumajanduslikult tegutseva erainvestori kriteeriumi kasutamine endast keerulist majanduslikku hinnangut (vt selle kohta 29. veebruari 1996. aasta otsus

kohtuasjas C-56/93: Belgia vs. komisjon, EKL 1996, lk I-723, punktid 10 ja 11, ning 8. mai 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-328/99 ja C-399/00: Itaalia ja SIM 2 Multimedia vs. komisjon, EKL 2003, lk I-4035, punktid 38 ja 39).

- 69 Käesoleval juhul on kindel, et komisjonil osutus vajalikuks hinnata sellise maatüki väärtust, mis müüdi 1987. aastal ehk 13 aastat pärast vaidlusaluse müügi toimumist.
- 70 Lisaks ei ole vaidlustatud seda, et vaidlusalust maatükki Scottile müües ei korraldatud tingimusteta pakkumismenetlust ega kasutatud sõltumatu eksperdi hinnangut. See-
ga, nagu Üldkohus märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 96, oli komisjoni ülesanne keeruline ja selle tulemuseks võis olla üksnes vaidlusaluse maatüki turuväärtuse ligikaudne hinnang.
- 71 Selleks, et jõuda vaidlusaluse maatüki ning tehtud arendustööde väärtuse hinnangu-
ning määrata sellest tulenevalt kindlaks kõnealuse abi summa, tugines komisjon vaid-
lusaluse maatüki ostu- ja arenduskuludele.
- 72 Kuigi on tõsi, et vastavalt komisjoni teatisele ametivõimude korraldatavas maa ja
hoonete müügis sisalduvate riigiabi elementide kohta on sõltumatu ekspertiisi ka-
sutamine üks meetod, mis võimaldab saada maatüki turuväärtuse hinnangu, ületas
Üldkohus siiski oma kohtuliku kontrolli pädevuse piirid, kuna ta sedastas lihtsalt, et
kulupõhist meetodit eelistades rikkus komisjon oma hoolsuskohustust, ega tõenda-
nud, et niiviisi arvestamata jäänud tegurite tõttu oleks riigiabi summa hinnang tulnud
teistsugune. Üldkohus ei teinud ka kindlaks ühtegi ilmset hindamisviga.

- 73 Viimati mainitud meetodit kasutades jõudis komisjon vaidlusaluse arendamata maatüki sellise turuväärtuseni – 10,9 miljonit Prantsuse franki, mis vastab esiteks ligikaudu Prantsuse ametiasutuste näitajatele, mille nad esitasid haldusmenetluse käigus, ja mida teiseks kinnitab Orléans'i linnavolikogu 27. mai 1994. aasta istungi protokoll.
- 74 Sellega seoses tuleb toonitada, et peamine tegur, millele komisjon kõnealuses protokollis tugines, on selgelt eristatav. Nimelt on seal mainitud hinnangut, mis puudutab vaidlusaluse arendamata maatüki väärtust kinnisasjana selle Scottile müümise ajal. Järelikult, selle vastuvõetavuse vaidlustamiseks ei ole piisav Scotti pelk argument, et komisjoni viited kõnealusele protokollile ei vasta ilmselgelt dokumendile, mille komisjon on oma apellatsioonkaebusele lisanud.
- 75 Lisaks ei pidanud komisjon põhjustel, mille kohtujurist on esile toonud oma ettepaneku punktides 160–163, tingimata kahtlema oma andmete usaldusväärsuses, kuna need pärinevad ühelt avalik-õiguslikult asutuselt, mis oli asjaomases tehingus osaline, ja kuna need moodustavad protokollile teksti kohaselt esialgse ametliku hinnangu vaidlusaluse maatüki esialgse väärtuse kohta „kinnisasjana”.
- 76 Olles eelneva täpsustanud, tuleb samuti märkida, et komisjon tegi küll sisulise vea Scotti eelise summa arvutamisel, arvestades, et kõik Orléans'i linna poolt aastatel 1975–1987 ostetud maatükiosad kokku moodustasid Scottile loovutatud maa-ala. Ometi ei ole tõendatud, et vastupidi sellele, mida Üldkohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 113 kinnitanud, oleks komisjon juhul, kui ta seda viga ei oleks teinud, tingimata hakanud kahtlema kasutatud andmete usaldusväärsuses.

- 77 Nimelt vastas esiteks see vaidlusaluse maatüki turuväärtus, mille komisjon aluseks võttis, ehk 16 FRF/m² ligikaudu keskmisele hinnale, mille Prantsuse ametiasutused esitasid oma 17. märtsi ja 29. mai 1997. aasta kirjades, ehk 15 FRF/m².
- 78 Teiseks, kui arvestada, et komisjon rõhutas mitu korda, et ta kasutas selle väärtuse väga tagasihoidlikku hinnangut, tuleb tõdeda, et Üldkohtu tuvastatud arvutusviga tuli Scottile kasuks.
- 79 Lõpuks, kuigi võib hukka mõista seda, et komisjon ei toiminud vaidlusaluse arendamata maatüki ostmise kulude kindlaksmääramisel täiesti loogiliselt, kui võttis aluseks kolme, aastatel 1975–1987 tehtud tehingu keskmise hinna, et kindlaks määrata selle vaidlusaluse maa-ala turuväärtus, mille algupärast maatükki ei olnud kindlaks tehtud, tuleb siiski tõdeda, et käsitledes nii keerulist tehingut nagu antud juhul, ületas Üldkohus käesolevas kohtuasjas oma kohtuliku kontrolli taseme piirid, kui kinnitas eeldavalt, et komisjon on rikkunud hoolsuskohustust. Üldkohus jättis samuti välja toomata selle ilmse hindamisvea, mille komisjon tema hinnangul kõnealuse meetodi valiku ja rakendamisega tegi.
- 80 Eelkõige on igati õiguspärane see, et komisjon eelistas tugineda pigem Prantsuse ametiasutuste esitatud andmetele ja Orléans'i linnavolikogu 27. mai 1994. aasta istungi protokollile, kui Prantsuse maksuameti hinnangule, mida kasutati 1993. aasta maksujärelevalves. Käesoleva kohtuasja tingimustes, mil on silmanähtav, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 140, et Prantsuse ametiasutused ei teinud komisjoniga koostööd, ei saa niisugune valik igal juhul kujutada endast ilmselt hindamisviga.

– Vaidlusalusel maatükil tehtud arendustööde turuväärtuse hindamine

- 81 Tuleb tõdeda, et ka vaidlusalusel maatükil tehtud arendustööde turuväärtuse osas ei ole Üldkohus välja toonud ilmset hindamisviga, mille komisjon on tema hinnangul kulupõhise meetodi kasuks otsustades teinud, ning seetõttu on Üldkohus ületanud oma kohtuliku kontrolli piirid.
- 82 Kuigi vastab tõele, nagu märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 120 ja 121, et erinevused arendustööde maksumuses ja pindalas ilmnesid toimikust, tuleb siiski rõhutada, et tehase pinna laiendamine võrreldes sellega, mis oli algselt Scotti lepingus ette nähtud, vastab ligikaudu sellele osale, mille võrra olid Sempeli kulutused suuremad, nagu see tuleneb Sempeli likvideerimisbilansist, ehk kulutuste ületamine 75,5% võrra 80% laiendamise kohta.
- 83 Niisiis ei saa komisjonile ette heita, et ta ei küsinud Scottilt selle kohta selgitusi, kuna seose tehase pinna suurendamise ja kulutuste ületamise vahel võib tõenäoliselt tuleb. Vähemalt tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 122, et pooled ise ei olnud võimelised kohtuistungil selgitama, kuidas võis tehase suurendamine seada kahtluse alla Sempeli likvideerimisbilansist tulenevad kulud.
- 84 Seega tuleneb kõigist toodud kaalutlustest, et kuna Üldkohus ei ole tõendanud, et komisjon tegi vaidlusaluse maatüki ja selle arendustööde turuväärtuse kindlaksmääramisel ilmse hindamisvea, ületas Üldkohus oma kontrolliõiguse piirid, kui leidis

tuvastatud asjaolude põhjal, et komisjon rikkus vaidlusaluse maatüki turuväärtuse uurimisel hoolsuskohustust.

⁸⁵ Igal juhul, kuigi on tõsi, et Üldkohus leidis komisjoni meetodis ja arvutustes arvutusvea ning teatavad ümardused, tuleb siiski toonitada, et vaidlustatud kohtuotsuse resolutsioonis ei tühistanud Üldkohus vaidlusaluse otsuse artiklit 1, nii et tema hinnangul ei ole käesolevas kohtuasjas vead ja ümardused nii tõsised, et seaksid ohtu kogu vaidlusaluse otsuse seaduslikkuse.

⁸⁶ Järelikult tuleb üheksanda kuni kaheteistkümnenda väitega nõustuda.

Seitsmes väide, mille kohaselt Üldkohus tugines komisjoni hinnangute kahtluse alla seadmisel pigem oletustele kui tõenditele

Poolte argumendid

⁸⁷ Komisjon heidab seitsmenda väitega Üldkohtule ette seda, et ta otsustas, et komisjon oleks pidanud Prantsuse ametiasutuste ja Scotti kirjades sisalduva teabe tõttu oma hinnangutes kahtlema. Komisjoni väitel ei ole need nii kindlad tõendid, et oleksid

võinud tekitada kahtlusi tema hinnangute paikapidavuse kohta, vaid pigem viited, mida ta ei ole tingimata kohustatud arvesse võtma.

- ⁸⁸ Scott leiab, et komisjon eirab asjaolu, et Üldkohus tugines tõenditele. Nimelt on Scotti kirjas sisalduvad avaldused iseenesest tõendid.
- ⁸⁹ Loiret' departemang rõhutab, et need dokumendid, millest pärinevad Scotti kirjas viidatud hinnangud, on igal juhul olemas.

Euroopa Kohtu hinnang

- ⁹⁰ Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 56 ja 95 märkis, on komisjon riigiabi puudutavate EÜ asutamislepingu põhireeglite hea halduse huvides kohustatud viima vaatlusaluste meetmete uurimise läbi hoolikalt ja erapooletult, et tal oleks lõpliku otsuse tegemisel selleks võimalikult täielikud ja usaldusväärsed tõendid (vt selle kohta 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon vs. Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 62).
- ⁹¹ Samuti tuleb meeles pidada, et riigiabi küsimuses tehtud otsuse õiguspärasust peab liidu kohus hindama seda informatsiooni arvesse võttes, mis oli komisjoni käsutuses otsuse tegemise hetkel (15. aprilli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-390/06: Nuova Agricast, EKL 2008, lk I-2577, punkt 54).

- 92 Eeltoodut silmas pidades tuleb kohe tõdeda, et Üldkohus ei kritiseerinud vaidlusalust otsust seoses tõenditega, mis komisjonil puudusid selle otsuse tegemisel.
- 93 Käesoleval juhul leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 124–142, et komisjon ei olnud teadlik informatsioonist, mis oleks tegelikkuses olnud abiks vaidlusaluse maatüki väärtuse kindlaksmääramisel.
- 94 Nagu tuleneb vaidlustatud kohtuotsuse punktist 125, viitas Üldkohus eelkõige Scotti kirjale ja Prantsuse ametiasutuste 21. veebruari 2000. aasta kirjale, mis osutasid esiteks vaidlusaluse maatüki hinnangule, mille oli koostanud Prantsuse maksuamet 1987. aastal. Teiseks oli nendes kirjades mainitud ka vaidlusaluse maatüki ekspertiisi, mille olid koostanud Galtier' eksperdid 1996. aastal, ning Scotti poolt Kimberly-Clark Corp-ile müüdud vara hindamist, mille oli koostanud audiitor 1996. aasta jaanuaris.
- 95 Nende kolme dokumendi osas tuleb kõigepealt rõhutada, et Scott ega Prantsuse ametiasutused ei esitanud neid haldusmenetluse käigus komisjonile. Komisjon sai Scotti kirja hoopis erandkorras pikendatud tähtaja jooksul ja Prantsuse ametiasutuste kirja isegi pärast selle tähtaja möödumist. Lõpuks, nagu meenutas kohtujurist oma ettepaneku punktides 120 ja 121, sisaldas nii Scotti kui ka Prantsuse ametiasutuste kiri üksnes ebamääraseid kinnitusi kõnealuste kinnisasjade väärtuse kohta, mis ei olnud piisavad selleks, et komisjon oleks olnud kohustatud neid arvesse võtma või uurimismenetlust uuesti alustama.
- 96 Esiteks oli Galtier' ekspertiis ja audiitori hinnang koostatud üheksa aastat pärast vaidlusaluse maatüki müümist Scottile. Neil asjaoludel oli komisjonil õigus mitte uurida

nende hinnangute sisu, leides, et Orléans'i linnavolikogu 27. mai 1994. aasta istungi protokollis näol olid tal usaldusväärsemad andmed.

- 97 Teiseks, nagu märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 125, ei ole iseene-
sestmõistetav, et maksujärelevalves aluseks võetud vaidlusaluse maatüki väärtus näi-
tab selle maatüki turuväärtust. Seetõttu, vastupidi Üldkohtu järeldustele võis komis-
jon õigustatult leida, et puudus vajadus paluda maksuametil esitada see vaidlusaluse
maatüki hinnang.
- 98 Seega tuleneb eeltoodust, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui otsustas, et kui arves-
tada tõendeid, mis olid komisjoni käsutuses vaidlusaluse otsuse tegemisel, rikkus ta
oma hoolsuskohustust pelgalt sellega, et ta ei palunud esiteks Scottil ega Prantsuse
ametiasutustel esitada neid vaidlusaluse maatüki hinnanguid, millele nad lihtsalt vii-
tasid komisjoni antud hinnangu vaidlustamiseks, ja teiseks, et ta ei alustanud uuesti
uurimismenetlust.
- 99 Järelikult tuleb seitsmenda väitega samuti nõustuda.
- 100 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et vaidlustatud kohtuotsus tuleb tühistada
osas, milles Üldkohus otsustas, et komisjon rikkus oma kohustust uurida asja hooli-
kalt ja erapooletult.

Kohtuasja suunamine tagasi Üldkohtusse

- ¹⁰¹ Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu kohaselt tühistab Euroopa Kohus Üldkohtu otsuse, kui apellatsioonkaebus on põhjendatud. Euroopa Kohus võib seejärel teha ise vaidluses lõpliku otsuse, kui menetlusstaadium seda lubab.
- ¹⁰² Kuna Üldkohus uuris ainult neljandat väidet, mille Scott oma hagi toetuseks esitas, tuleb kohtuasi Üldkohtusse tagasi suunata.
- ¹⁰³ Kuna kohtuasi suunatakse tagasi Üldkohtusse, tehakse käesoleva apellatsioonimenetlusega seotud kohtukulude osas otsus hiljem.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 29. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas T-366/00: Scott *vs.* komisjon.**
- 2. Suunata kohtuasi tagasi Euroopa Liidu Üldkohtusse.**
- 3. Kohtukulude kandmine otsustatakse edaspidi.**

Allkirjad